

90 år av kunskap och innovation

Vår historia

I december 1924 bryter guldfibern ut cirka tre mil nordväst om Skellefteå. Då görs det första malmfyndet i Fågelmýran - grunden för det som idag är Bolidenkoncernen. Två år senare bryts den första malmen och det blomstrande samhället Boliden växer snabbt fram.

Det är en kall vinterdag i december 1924. På Fågelmýran utanför Skellefteå hörs ett ihållande, malande ljud från en bormaskin. Så tystnar den och den sista borkärnan dras upp. "Men va i helskotta, he jer ju ta me' sjutton rent guld!". Den så kallade Bolidenmalmen är påträffad. Ett par år senare bryts den första malmen och Bolidengruvan blir med tiden Europas största och rikaste guldgruva.

Men det hela började egentligen långt tidigare. Strax efter 1900 blossade guldfibern upp för första gången i Skellefteå med omnejd. Till följd av metallbrist under första världskrigets sista år stegrades intresset för trakten ur malmletningssynpunkt. En ny typ av spekulativa holdingbolag, så kallade emissionsbolag, bildades därför av banker. Ett av dessa bolag, Centralgruppens Emissionsbolag, är ursprunget till dagens Boliden.

1920-TALET: GRUVFÖRVÄRV, NYA BOLAG OCH IVAR KREUGER

Under åren 1915 till 1920 förvärvar Centralgruppens Emissionsbolag ett antal gruvor och innehav i andra gruvföretag. De säljer dock en del av sina tillgångar och joint-ventures efter att ha gått med betydande förlust i flera år. I maj 1925 övertas företaget av den bank som ursprungligen finansierade rörelsen. Banken bildar sedan två gruvföretag: Västerbottens Gruvaktiebolag och Skellefteå Gruvaktiebolag.

Finansmannen Ivar Kreuger, känd som "Tändstickskung", engagerar sig och blir efter ett antal transaktioner ägare till 90 procent av aktierna. Under några dramatiska år sätter han sin prägel på företaget.

1920

1930-TALET: SMÄLTVERK, EKONOMISK TILLVÄXT OCH VÄLMÅENDE GRUVORT

1930

I februari 1931 slås Västerbottens Gruvaktiebolag och Skellefteå Gruvaktiebolag ihop och blir Boliden. Året innan har smältverket Rönnskär startats. Runt om i världen pågår depressionen under 1930-talet, men i Skellefteåbygden skapar Boliden tillväxt. Det leder till ekonomiska fördelar och befolkningsökning i regionen. Antalet anställda ökar stadigt och 1935 är arbetsstyrkan uppe i hela 2 500 personer.

Den positiva utvecklingen fortsätter även under andra världskriget. Parallellt med gruvverksamheten växer samhället Boliden upp, och får karaktären av en ytterst välordnad, lugn och idyllisk villastad.

"Sommaren 1943 invigdes världens längsta linbana – 96 kilometer – från Bolidens gruva i Kristineberg till Boliden."

1940-TALET: NYA GRUVOR, BLYMALM OCH MODERNISERINGAR

Boliden fortsätter expandera. Under åren 1940 till 1943 etableras gruvorna Kristineberg, Adak, Bjurfors, Lainejaur och Rävliiden. Gruvdriften vid Laisvall, Europas mest betydande leverantör av blymalm, börjar 1943, då kriget hotar att skära av blyleveranserna till Sverige. Företaget startar driften som en kristidsåtgärd, men den rika fyndigheten byggs ut och gruvan lever ända till 2001.

1947 hittas en ny fyndighet vid Långsele nära Boliden samtidigt som produktionen kommer igång vid sulfidmalmsgruvan i Åkulla. Två år senare genomförs en utbyggnad och modernisering av smältverket Rönnskär.

1940

1950-TALET: ELEKTRISK JÄRNVÄG UNDER JORD OCH FÖRVÄRV AV GARPENBERG

1950

1955 tas världens då djupast belägna elektriska järnväg för malmtransporter i drift. Järnvägen går mellan Långsele och Boliden. Två år senare förvärvar Boliden företaget Zinkgruvor AB som äger ett antal gruvor i Mellansverige. Gruvorna omfattar bland annat Garpenberg och Saxberget.

1960-TALET: START FÖR AITIKGRUVAN OCH VIKTIG KEMIKALIEPRODUKTION

Företagets framgångar fortsätter under 1960-talet med fyndigheterna vid Udden och Näsliden. 1968 startar driften vid Aitikgruvan utanför Gällivare. Dagbrottet utvecklas med åren till att bli en av de största koppargruvorna i Europa. Koncentratet transporteras på järnväg 400 km till Rönnskär.

Under 1960- och 70-talen får kemikalieproduktionen stor betydelse. Boliden och dotterföretaget Supra producerar en miljon ton svavelsyra om året. De gödningsmedel som tillverkas med kemikalierna är bland de första av den typ av konstgödningsmedel som kallas "superfosfater".

1960

1970-TALET: KALDOTEKNIK OCH FÖRVÄRV AV ÅTERVINNINGSFÖRETAG

1970

Under 1970-talets första år växer företaget genom ett joint-venture med det tyska bolaget Preussag, vilket innebär ökad blysmältnings- och raffineringkapacitet. Dessutom förvärvas det svenska företaget Sala Maskinfabrik som tillverkar utrustning för mineralbearbetningssektorn.

Boliden lanserar kaldougnen 1976. Samma år startas den första flamsmältningsanläggningen för bly med kaldoteknologi vid smältverket Rönnskär. Samma år köper Boliden det danska återvinningsföretaget Paul Bergsøe & Son 1976 och Boliden Bergsøe AB bildas.

”År 1979 köpte Boliden Paul Bergsøe & Son AB. I samband med förvärdet bytte företaget namn till Boliden Bergsøe AB. I dag är Boliden Bergsøe ett tydligt profilerat återvinningsföretag, som spelar en viktig roll i ett samhällsekonomiskt lönsamt kretslopp.”

1980-TALET: ELEKTRONIKSKROTSÅTERVINNING, MALMFYND I SPANIEN OCH SAUDIARABIEN

1981 förvärvar Boliden metall- och elektronikskrotföretaget Arv. Andersson, med skrotgårdar över hela Skandinavien. Företaget levererar elektronikskrot och datoravfall till Rönnskärsverken för återvinning i kaldougnen. Samma år grundas Boliden Contech för att marknadsföra och sälja teknologi från Bolidens egna gruv-, smält- och kemikalieverksamheter.

Våren 1986 börjar den svenska företagsgruppen Trelleborg AB köpa aktier i Boliden. I slutet av 1987 är Boliden ett helägt dotterbolag till Trelleborg. Samma år förvärvar Boliden det spanska gruvföretaget Apirsa S.L och året efter påträffas en malmkropp vid Los Frailes.

Mellan 1987 och 1992 köper Boliden flera företag som tillverkar mässing- och kopparprodukter i Nederländerna, Belgien, Storbritannien och Sverige. Efter upptäckten av en guldfyndighet vid Sukhaybarat i Saudiarabien bildas ett joint-venture mellan Boliden och statsägda Petromin. 1989 startas utvinningen här, under Bolidens ledning.

1980

1990-TALET: KANADA, CHILE OCH OMSTRUKTURERING AV FÖRETAGET

1996 startar Trelleborg en större omstrukturering av koncernen som resulterar i en avyttring av Bolidengruppens gruvor, smältverk, tillverkningsanläggningar och tjänster. Det nya bolaget, Boliden Limited, bildas i Toronto och från och med 1997 noteras företagets aktier på fondbörserna i Toronto och Montreal. 1998 köper Boliden Limited det kanadensiska bolaget Westmin. Köpet betyder att Boliden bland annat tar över komplexmalmgruvan Myra Falls i Kanada och kopparprojekt i Chile.

1999 genomför Boliden en omstrukturering på koncernnivå och aktien noteras på Stockholms Fondbörs. Två år senare flyttar företaget tillbaka till Sverige och aktien noteras på Stockholmsbörsens O-lista.

1990

2000-TALET: NEW BOLIDEN, STORAFFÄR OCH MILJARDINVESTERINGAR

2000

I slutet av 2003 gör Boliden en storaffär och förvärvar zinkgruvan Tara på Irland, smältverken Kokkola och Harjavalta i Finland samt smältverket Odda i Norge av det finska bolaget Outokumpu. Nya Boliden, eller "New Boliden" skapas. Gruvan Myra Falls och samtliga aktier i North Atlantic Natural Resources avyttras 2004.

Under 2006 beslutar företaget att investera 5.2 miljarder kronor i en expansion av Aitikgruvan. De nya anläggningarna, som invigs 2010, ska fördubbla Aitiks malmproduktion till 36 miljoner ton per år och öka kopparproduktionen med 50 procent. Samma år beslutar företaget att bygga ut elektronikskrotåtervinningen vid smältverket Rönnskär. Utbyggnaden invigs 2012 och gör Boliden världsledande på området.

2010-TALET: EXPANSION AV GARPENBERG, NY GULDGRUVA OCH FÖRVÄRV I FINLAND

2011 till 2014 genomförs en kraftig expansion av verksamheten i Garpenberg, vilket ökar malmproduktionen från 1,4 till 2,5 miljoner ton per år. Full produktionskapacitet nås i slutet av 2015.

2012 startas gruvan Kankberg i Bolidenområdet för utvinning av guld och tellur. Det blir företagets femte guldgruva.

2014 förvärvar Boliden den finska koppargruvan Kytlylahti och prospekteringsrätter i Outokumpufältet. 2016 utökas verksamheten i Finland genom förvärv av dagbrottet Kevitsa.

2010

19242014

NINETY YEARS OF KNOWLEDGE

BOLIDEN